

„АНДРЕ МАЛРО – ПИСАТЕЛ И БОРБЕН ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ“ – ПРАЗНИК НА ДУХА

**Гл. ас. д-р Соня Александрова-Колева,
доц. д-р Мая Тименова-Коен**
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

На 28 и 29 април 2022 г. в зала „Компас“ Филологическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проведе международната конференция „Андре Малро – писател и борбен интелектуалец“. Научният форум се осъществи с подкрепата на международната асоциация „Приятели на Андре Малро“ (AIAM) и АМОПА – България (Асоциация на членовете на „Ордена на френските Академични палми“) и под патронажа на Посолството на Франция и Френския институт в България. Конференцията беше включена в програмата на френското председателство на Съвета на Европейския съюз като част от събитията в България.

Научният форум беше вдъхновен и инициран от д-р Рене Арав – член на международната асоциация „Приятели на Андре Малро“ (AIAM) и истински културен посланик на България, като основни организатори бяха доц. д-р Мая Тименова-Коен от Катедрата по романистика и германистика и гл. ас. д-р Соня Александрова-Колева от Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание.

Участваха представители на университети и изследователски институти от десет различни държави (Франция, Испания, Канада, Португалия, Северна Ирландия, Мароко, Румъния, Молдова, Бенин и България) от три континента. Пленарни и заключителни доклади изнесоха утвърдени изследователи на Андре Малро: проф. Питър Тейм представи екзистенциалните проблеми на сложните персонажи на френския писател; проф. Кристина Соле Кастелс се спря върху визионерските аспекти в идеите на автора; проф. Ив Лаберж постави въпроса за съдбата в творчеството на мислителя. Темата на конференцията предизвика интереса и на четирима докторанти от различни държави.

В събитието се включиха двадесет и шест участници: шестима университетски преподаватели от българска страна (проф. д.ф.н. Румяна Станчева, проф. д.ф.н. Клео Протохристова, доц. д-р Мая Тименова-Коен, доц. д-р Людмила Дикова, доц. д-р Фани Бойкова, гл. ас. д-р Соня Александрова) и двама млади

учени (докт. Иванка Ненова и докт. Лазар Ахмаджов). Сред чуждестранните представители, освен вече посочените специалисти, се нареждат изтъкнати имена като: Елена Прус, Елена Сюпюр, Ален Вюйомен, Карлота Весенс-Пужол, Монсерат Пара Алба, Иасент Уиньон, Лурдес Терон Барбоса, Пилар Гарсес Гарсиа, Ел Махжуб Мух, Златка Тименова-Вълчева, Луиза Маринеску, Асна Ариффи, Дорел Обианг Нгема, както и докторантите Артин Басири Табризи и Едоардо Тофолето. Научните доклади бяха обединени в две основни секции: „Андре Малро и Европа“ и „Андре Малро и културните диалози“.

Целта на конференцията беше да представи различни аспекти от идеите на Андре Малро, възникнали вследствие на историческите превратности през XX в. и собствения му опит, и да ги постави на разискване у нас, където неговата фигура рядко е била във фокуса на научните дебати. В лицето на писателя – авантюрист, защитник на анамитите, журналист и издател, участник в Испанската гражданска война, сподвижник на генерал Де Гол по време на Съпротивата, министър на културата – се отразява цяла епоха от идеологии, мечти и изгубени илюзии. От загриженост към „човешкия жребий“ той започва борба срещу социалната несправедливост, политическия фанатизъм и корупцията, расизма и антисемитизма, подтикван от убеждението, че „свободата принадлежи на тези, които са я извоювали“.

В тематичното ядро на конференцията попаднаха характерните идеи за философията на Малро: свободата като концепция, революциите, самотата на авантюриста, културният и общественят диалог между Азия и Европа, войната, уроците на миналото (за съжаление, все така ненаучени) и разбира се, неговото емблематично преклонение пред изкуството.

В нашето време на непрестанни трансформации, цифровизация, пандемия, война, разкриващи тъмната страна на човешката природа, като политическия екстремизъм, религиозния фанатизъм, постколониалните проблеми, егоцентризма и алиенацията, сме свидетели на универсалността на социалните и политическите идеи на борбения интелектуалец и творец Андре Малро. Гласът му отеква пророчески: „културата не се онаследява, тя се завоюва“. Неговото съждение, а именно „културата ... това, което е превърнало човека в нещо повече от злощастна грешка на природата“, звучи особено актуално и днес.

На откриването на събитието приветствия поднесоха г-н Пиер Колио – съветник по сътрудничеството и културната дейност, директор на Френския институт в България; доц. д-р Надя Чернева – заместник-ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, и доц. д-р Елена Гетова – заместник-декан на Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Поздравителен адрес към участниците и организаторите изпрати кметът на община Пловдив Здравко Димитров.

Съобразно конкретните обстоятелства конференцията се проведе в смесен формат – присъствено и дистанционно, което не попречи на задълбочените дис-

кусии – истински празник на духа, нито на реалния интелектуален обмен между колегите, като даде допълнителна възможност за присъствие на чуждестранна аудитория. Получиха се редица отлични отзиви от участници, в които бяха изразени удовлетворението от споделените идеи и интересните разисквания, от високото равнище на представените изследвания, от възможността за връзка между изследователи от цял свят, вдъхновени и обединени от творчеството и личността на Малро.

Научният комитет за провеждане на конференцията е представен от: Франсоа дьо Сен-Шерон (Сорбона, Париж – Франция), Кристина Соле Кастелс (Университет на Леида – Испания), Питър Тейм (Кралски университет, Белфаст – Северна Ирландия), Жан-Рене Бурел (Екол нормал супериор, Лион – Франция), Клео Протохристова (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ – България), Румяна Станчева (Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – България) и Амелия Личева (Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – България). В организационния комитет за подготовка на конференцията се включиха на доброволни начала преподавателите от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ Елена Гетова, Златороса Неделчева-Белафанте, Мая Тименова-Коев и Соня Александрова-Колева, както и други колеги.

Форумът, посветен на Андре Малро, освен безспорните научни измерения и международна значимост, се превърна и в празник на франкофонията (работните езици бяха български и френски), което рядко се случва у нас при международни научни събития. За качеството на научния обмен, успешно осъществен по време на събитието, свидетелства и предстоящото издание на докладите в отделен брой на специализираното френско списание *Présence d'André Malraux* (PAM).

В нашата неспокойна и объркана епоха фигурата на Малро се превърна в щастлива връзка между интелектуалци от различни държави и припомни, че работата с високото слово има дълбок смисъл, за което свидетелстват проникателните думи на самия писател: „Има творби, които запълват времето, и други, които го обясняват“.

“ANDRÉ MALRAUX – WRITER AND STRUGGLING INTELLECTUAL” – A CELEBRATION OF THE SPIRIT

✉ **Dr. Sonya Aleksandrova-Koleva, Assist. Prof.**
Dr. Maya Timenova-Koen, Assoc. Prof.

Faculty of Philology
Paisii Hilendarski University of Plovdiv
Plovdiv, Bulgaria
E-mail: sonyaaleksandrova@uni-plovdiv.bg
E-mail: mtimenovakoen@uni-plovdiv.bg